

องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนคุณภาพ
ตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ
COMPONENTS OF SCHOOL ADMINISTRATION TOWARD EXCELLENCE IN
QUALITY SCHOOLS UNDER THE "ONE DISTRICT, ONE QUALITY SCHOOL"
POLICY

ตรีณัฐ สมแก้ว^{1,*}
Treenuch Somkaew^{1,*}

(Received: June 21, 2025; Revised: July 20, 2025; Accepted: August 14, 2025)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ศึกษาข้อมูล โดยการวิเคราะห์เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

ผลการศึกษาพบว่า

องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ที่สามารถนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 7 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ด้านการนำองค์กร 2) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การจัดการกระบวนการ 4) ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล 5) ด้านการให้ความสำคัญกับนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 6) ด้านการวัดผล การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 7) ด้านการมุ่งผลลัพธ์การดำเนินงาน ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า การบริหารโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ” สู่ความเป็นเลิศนั้นต้องบริหารโดยใช้องค์ประกอบทั้ง 7 ด้าน ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ” ที่เหมาะสมต่อบริบทของแต่ละพื้นที่ และทำให้โรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ” ของทุกอำเภอ ในแต่ละจังหวัดของประเทศไทย สามารถพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้ทัดเทียมโรงเรียนขนาดใหญ่ประจำจังหวัดในประเทศไทย ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ในสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศได้อย่างทั่วถึง

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, ความเป็นเลิศ, โรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ, องค์ประกอบ

¹ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

¹ Program in Educational Administration, Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

* Corresponding author. E-mail: 679814005@crju.ac.th

Abstract

The purpose of this article was to disseminate the components of school administration toward excellence in quality schools under the "One District, One Quality School" policy. The study employed a qualitative research methodology through the analysis of relevant documents and literature. The research instrument employed was a synthesis matrix of school administration components for excellence.

The study found that:

the components of school administration toward excellence that could be applied in school administration were divided into seven main areas: 1) organizational leadership, 2) strategic planning, 3) process management, 4) human resource focus, 5) student and stakeholder focus, 6) measurement, analysis, and knowledge management, and 7) operational results orientation. The study suggested that effective administration toward excellence in quality schools under the "One District, One Quality School" policy requires a comprehensive application of all seven components. The information obtained could be applied to the planning and development of school administration models that are appropriately tailored to the context of each area. This ensured that quality schools in each district across provinces in Thailand could develop their educational standards toward excellence comparable to large provincial schools in Thailand, thereby providing equitable access for students in all regions to high - quality education for all students.

Keywords: School Administration, Excellence, Quality Schools under the "One District, One Quality School" Policy, Components

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 โลกเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลายด้าน ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา โรงเรียนจำนวนมากยังประสบปัญหาด้านงบประมาณ โครงสร้างพื้นฐาน และการเข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ที่จำเป็น เช่น ห้องเรียนที่ทันสมัย อุปกรณ์ดิจิทัล และอินเทอร์เน็ต (OECD, 2020; Kimmons, 2022) นอกจากนี้ ความไม่เท่าเทียมกันในการจัดสรรทรัพยากรระหว่างเมืองและชนบทยังเป็นอุปสรรคต่อโอกาสทางการศึกษาของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ห่างไกล (UNESCO, 2021) หลักสูตรและวิธีการสอนบางส่วนยังไม่ได้ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานในศตวรรษที่ 21 และไม่สามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็น เช่น การคิดเชิงวิพากษ์หรือความสามารถด้านดิจิทัล (World Bank, 2019) ครูและบุคลากรทางการศึกษาประสบกับปัญหาภาระงานที่มากเกินไป การขาดแรงจูงใจ และความกดดันจากระบบการประเมินที่ไม่ยุติธรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการสอน (Hargreaves & Fullan, 2020) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการเรียนการสอนแบบออนไลน์เป็นความท้าทายสำคัญ โดยสถานศึกษาหลายแห่งยังขาดความพร้อมในการใช้เทคโนโลยี เช่น ขาดแคลนอินเทอร์เน็ตหรือความรู้ด้านดิจิทัลของครู (Kimmons, 2022)

สถานการณ์เหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปฏิรูปและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างจริงจัง แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 จึงมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตลอดชีวิต สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเน้นการพัฒนาคนให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพในโลกที่เปลี่ยนแปลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศจึงกลายเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้สถานศึกษามีระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และสร้างความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2560; Bounds, 1994) ซึ่งองค์ประกอบของการบริหารเพื่อความเป็นเลิศนี้ ประกอบด้วย การนำองค์กร การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดการกระบวนการ การบริหารทรัพยากรบุคคล การมุ่งเน้นผู้เรียน การประเมินผลและการจัดการความรู้ และการเน้นผลลัพธ์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2557; Tee, 2003)

กระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนคุณภาพต้นแบบอำเภอละอย่างน้อย 1 โรงเรียน นั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้คัดเลือกและประกาศรายชื่อโรงเรียนที่ผ่านการคัดเลือกในวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2566 จำนวน 1,808 แห่งให้ เข้าร่วมโครงการ “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ” แบ่งเป็นระดับประถมศึกษา จำนวน 901 แห่ง ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 907 แห่ง โดยให้โรงเรียนประเมินตนเอง ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนนักเรียน ด้านผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านผู้เรียน และได้ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลงพื้นที่ประเมินโรงเรียนซ้ำ ว่าตรงตามที่ประเมินตนเองมาหรือไม่ ซึ่งโรงเรียนกลุ่มนี้จะได้รับการสนับสนุน และพัฒนาเสริมเติมส่วนที่ขาด ทั้ง 5 ด้าน โดยพัฒนาโรงเรียนตามบริบทของตนเอง นักเรียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียมและมีคุณภาพ เป็นโรงเรียนต้นแบบ ทำหน้าที่เปรียบเสมือนเป็นโรงเรียนแม่ข่าย สนับสนุนโรงเรียนในเครือข่าย เปิดโอกาสให้นักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายมาใช้ทรัพยากรในโรงเรียนแม่ข่ายได้อย่างทั่วถึง และเป็นที่ยึดมั่น สามารถดึงดูดนักเรียนและผู้ปกครองให้เลือกส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนคุณภาพใกล้บ้านได้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567) แนวนโยบายนี้ ไม่เพียงแต่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาโดยนักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนประจำอำเภอสามารถเรียนรู้ได้จากโรงเรียนที่มีคุณภาพทัดเทียมกับนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนประจำจังหวัดหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับสถานศึกษาทั่วประเทศให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ” เพื่อให้โรงเรียนเหล่านี้สามารถยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้เทียบเท่าโรงเรียนขนาดใหญ่ในระดับจังหวัด และเป็นแบบอย่างในการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศโดยองค์ประกอบที่เหมาะสมและมีคุณภาพ แก่โรงเรียนในเครือข่ายอย่างยั่งยืน

วิธีการศึกษา

ผู้นิพนธ์กำหนดขั้นตอนการศึกษา โดยการวิเคราะห์เอกสาร ดังนี้

1. แหล่งข้อมูล

1.1 เอกสาร หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

2. เครื่องมือการวิจัย

2.1 รายการเครื่องมือ

2.1.1 แบบวิเคราะห์เอกสารเรื่ององค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งเป็นแบบตารางสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศซึ่งแสดงค่าความถี่ของแต่ละองค์ประกอบจากเอกสาร งานวิจัยที่ได้ทำการศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 วิธีดำเนินการเก็บข้อมูล

3.1.1 การเก็บข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสาร

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล

4.1 วิเคราะห์เนื้อหาสำคัญจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย

4.2 นำข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร ตำรา งานวิจัย มาสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการแยกย่อยข้อมูลออกเป็น ส่วน ๆ จัดระเบียบข้อมูลและจัดหมวดหมู่ที่เกิดขึ้นซ้ำ จากนั้น สรุปข้อมูลเขียนเป็นความเรียงนำเสนอ (ประเวศ เวชชะ, 2566)

การศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของนักวิชาการและนักการศึกษา นักวิชาการ ทั้งในประเทศไทยและในระดับสากลมีหลากหลายน่าสนใจทั้งในเชิงการศึกษาและเชิงธุรกิจซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศมีในประเทศไทยมีดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้กำหนดองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ราชวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ไว้ 7 ประการ ได้แก่ 1) การนำองค์กร 2) กลยุทธ์ 3) นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) ผู้ปฏิบัติงาน 6) กระบวนปฏิบัติงาน 7) ผลลัพธ์ จะเห็นได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่มีความครอบคลุมในทุกส่วนขององค์กร

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2560) ได้กำหนดองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA) ไว้ 7 ประการ คือ 1) การนำองค์กร 2) กลยุทธ์ 3) ลูกค้า 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) บุคลากร 6) การปฏิบัติการ 7) ผลลัพธ์ จะเห็นว่าแนวคิดนี้ต่างจากแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานคือมีมุมมองที่เน้นด้านลูกค้าซึ่งเป็นมุมมองเชิงธุรกิจ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2562) ได้กำหนดองค์ประกอบเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ความเป็นเลิศ (PMQA) ไว้ 7 ประการคือ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ 3) การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ 7) ผลลัพธ์การดำเนินการ แนวคิดมีความคล้ายคลึงกันกับสองแนวคิดที่กล่าวมาแต่ มีความต่างกันในส่วนของ องค์ประกอบด้านนักเรียน ลูกค้าและผู้รับบริการ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2567) ได้กำหนดองค์ประกอบ เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ฉบับปี 2567 - 2570 ไว้ 7 ประการ ดังนี้ 1) การนำองค์กร 2) กลยุทธ์ 3) ลูกค้า 4) การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) บุคลากร 6) ระบบปฏิบัติการ 7) ผลลัพธ์ ซึ่งทั้ง 7 องค์ประกอบมีความคล้ายคลึงกันกับ ทุกแนวคิดแต่มีความคล้ายคลึงกับสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ คือด้านลูกค้าซึ่งก็เป็นเชิงธุรกิจเช่นกัน

แนวคิดจากเกณฑ์การประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน

รางวัลพระราชทานเป็นรางวัลที่ทรงคุณค่าและเป็นเกียรติประวัติต่อผู้รับอย่างสูงสุดคุณความดีจะถูกประกาศและเผยแพร่ไปยังสาธารณชนทั่วไปและผู้ที่ได้รับรางวัลไปแล้วจะต้องดำรงรักษาคุณความดีนั้นให้ยาวนานสืบไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) มีการประเมิน 5 ด้าน คือ 1) ด้านคุณภาพนักเรียน 2) ด้านการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ 3) ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา 4) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5) ด้านความดีเด่นของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) เกณฑ์การประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลโรงเรียนพระราชทานมี 5 ด้านซึ่งในแต่ละด้านมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบในการพัฒนาคุณภาพสู่ความเป็นเลิศแต่ยังไม่สะท้อนให้เห็นด้านการนำองค์กร

แนวคิดด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา รางวัล IQA AWARD

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสำนักทดสอบทางการศึกษาได้ดำเนินการคัดเลือกสถานศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพตาม 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาและเป้าหมายคุณภาพ 2) การขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐาน 3) กระบวนการตรวจสอบความสำเร็จตามมาตรฐาน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 4) ภาพความสำเร็จของสถานศึกษาต่อวงวิชาการ และ 5) การเกิดวัฒนธรรมคุณภาพที่สะท้อนการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้นสถานศึกษารางวัล IQA AWARD จึงเป็นสถานศึกษาที่มีระบบและกลไกการบริหาร ที่มีประสิทธิภาพ มีการจัดการศึกษาที่ส่งผลให้ผู้เรียนและสถานศึกษามีคุณภาพที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีนวัตกรรม (Innovation) หรือการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ที่สะท้อนประสิทธิผลที่ปรากฏชัดเจนจนเกิดเป็นวัฒนธรรมคุณภาพของการปฏิบัติงานส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาครูและผู้เรียน มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามมาตรฐานการศึกษาของ เป็นที่ยอมรับและเป็นแบบอย่าง ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2567) เกณฑ์คุณภาพรางวัล IQA AWARD มีองค์ประกอบ 5 ด้าน แนวคิดนี้การนำองค์กร แต่มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และมีการมุ่งเน้นนวัตกรรมและการปฏิบัติที่เป็นเลิศ และการเกิดวัฒนธรรมคุณภาพที่สะท้อนการพัฒนาที่ยั่งยืน

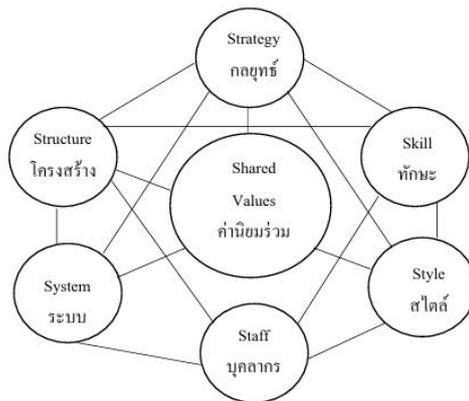

ในส่วนแนวคิดของนักการศึกษา นักวิชาการ และองค์กรคุณภาพจากต่างประเทศมีแนวคิดที่น่าสนใจดังนี้

Tee (2003) ได้เสนอองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในประเทศสิงคโปร์ (School Excellence Model: SEM) ไว้ดังนี้ 1) ความเป็นผู้นำ 2) การวางแผนกลยุทธ์ 3) การบริหารบุคลากร 4) ทรัพยากร 5) กระบวนการมุ่งเน้นผู้เรียน 6) ผลลัพธ์ด้านการบริหารและการดำเนินงาน 7) ผลลัพธ์ด้านบุคลากร 8) ผลลัพธ์ด้านเครือข่ายและสังคม แนวคิดนี้มีความคล้ายคลึงกันกับแนวคิดของนักการศึกษาและองค์กรคุณภาพของประเทศไทย แต่ขยายแนวคิดด้านผลลัพธ์ที่แยกย่อยออกไปคือผลลัพธ์ด้านบุคลากร และผลลัพธ์ด้านเครือข่ายและสังคม

แนวคิดความเป็นเลิศในเชิงวิชาการบริหารของปีเตอร์และวอเตอร์แมน

ประเทศสหรัฐอเมริกา มีการจัดทำวิจัยเกี่ยวกับการค้นพบความเป็นเลิศ (Search of Excellence) ซึ่งเป็นผลงานการวิจัยของ โทมัส เจ ปีเตอร์สและโรเบิร์ต เอช วอเตอร์แมน จูเนียร์ เกี่ยวกับคุณลักษณะแห่งความเป็นเลิศในเชิงวิชาการบริหารและบริษัทแมคคินซี (McKinsey) ซึ่งเป็นที่ปรึกษาธุรกิจของสหรัฐอเมริกา ได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในการบริหารงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์จะขึ้นอยู่กับตัวแปรซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันหมดอย่างน้อย 7 ประการ (Peters & Waterman, 1982)

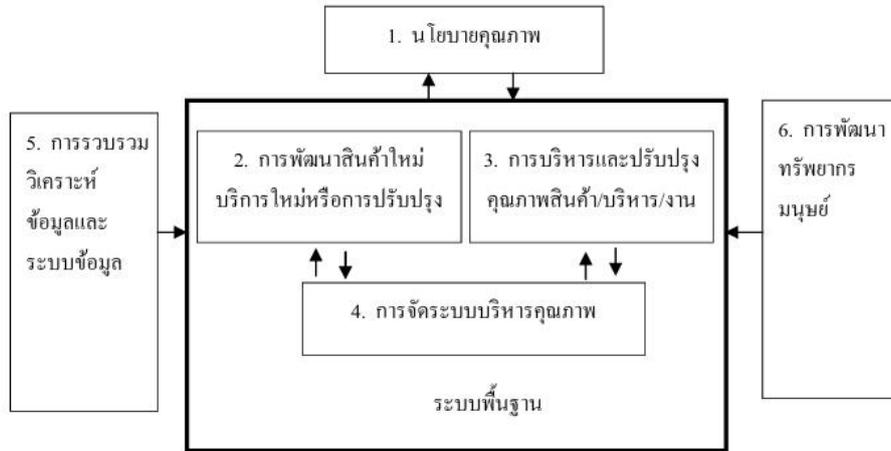

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของแมคคินซี (7 - S McKinsey Framework) (Peters & Waterman, 1982)

แนวคิดการควบคุมคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลเดมมิงไพร์ซ (Deming Prize)

หลักการของการควบคุมคุณภาพตามแนวคิดที่เป็นที่ยอมรับและประเทศที่ญี่ปุ่นจึงได้จัดตั้งรางวัลเดมมิงไพร์ซ (Deming Prize) มีหลักเกณฑ์ประเมินจาก 3 ด้านหลัก (สุจริต คุณธนกุลวงศ์, 2562) ดังนี้ 1) ด้านระบบพื้นฐานจาก 6 ประเด็น ได้แก่ นโยบายคุณภาพและการกระจายการพัฒนาสินค้าใหม่/บริการใหม่หรือการปรับปรุงงาน การบริหารและปรับปรุงคุณภาพสินค้าบริการ/งาน การจัดระบบบริหารคุณภาพ การรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และระบบข้อมูลสารสนเทศ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 2) ด้านผลงานดีเด่น พิจารณา 5 ประเด็น คือ วิสัยทัศน์ กลยุทธ์ของผู้นำ การกำหนดกลยุทธ์ของการพัฒนาองค์กรที่เหมาะสม การปรับปรุงคุณภาพ การเพิ่มความสามารถด้านเทคนิคและกิจการ และการจัดระบบพื้นฐานของข้อมูล 3) ความเป็นผู้นำ พิจารณา 5 ประเด็น ประกอบด้วย ความเข้าใจและมุ่งมั่นต่อการบริหารทั่วทั้งองค์กร วิสัยทัศน์ กลยุทธ์ เป้าหมาย การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้องค์กร การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และ

ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร แนวคิดการควบคุมคุณภาพรางวัลเดมมิ่งไพรัช แม้มี 3 ด้านหลักแต่ในประเด็นของของแต่ละด้าน ก็ยังคงมีองค์ประกอบที่คล้ายคลึงกับองค์ประกอบการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศในแนวคิดของ นักการศึกษา นักวิชาการและองค์กรคุณภาพที่ได้กล่าวมาข้างต้น

แผนภาพที่ 2 การเชื่อมโยงประเด็นในระบบพื้นฐานของรางวัลเดมมิ่ง ไพรัช (สุจริต คุณชนกุลวงศ์, 2562)

แนวคิดจากการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศสถาบันมาตรฐานและเทคโนโลยีแห่งชาติ (National Institute of Standard and Technology: NIST)

Gaithersburg (2008) กล่าวว่า การพัฒนาสู่ความเป็นเลิศแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (National Institute of Standard and Technology: NIST) ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำ 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นนักเรียนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัดผลประเมินผล การวิเคราะห์ และการจัดการสารสนเทศและความรู้ 5) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล 6) การจัดการด้านกระบวนการ 7) ผลการดำเนินการ การพัฒนาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันมาตรฐานและเทคโนโลยีแห่งชาติ มีองค์ประกอบที่คล้ายคลึงกับแนวคิดของทุกองค์กร และนักวิชาการ นักการศึกษาที่ผ่านมาแต่ ในมีความแตกต่างในการใช้คำว่าผลการดำเนินการแทนการใช้คำว่าผลลัพธ์

แนวคิดจากเกณฑ์รางวัลความเป็นเลิศด้านการบริหารจัดการองค์กรประเทศออสเตรเลีย (Australian Excellence Award: AEA)

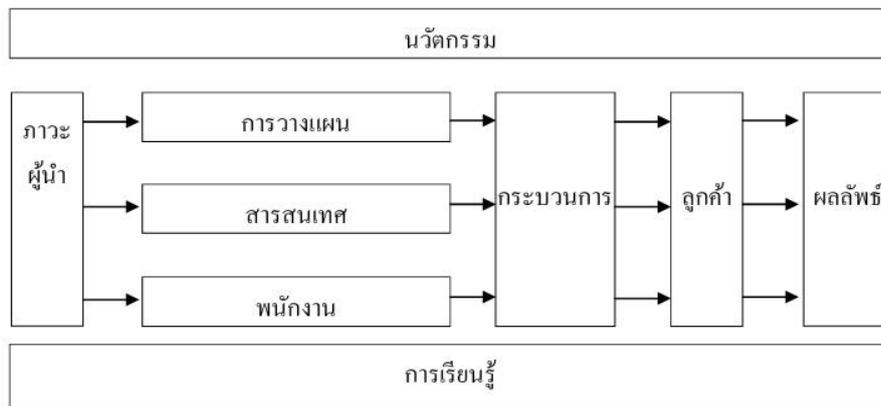
รางวัลความเป็นเลิศประเทศออสเตรเลีย มาจากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากองค์กรต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จมานานได้มีการปรับปรุงเพื่อให้เข้ากับยุคสมัย และรางวัลนี้ถูกนำไปใช้เป็นเกณฑ์สำหรับประเทศต่าง ๆ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำทิศทางการกลยุทธ์ 2) ความรู้และสารสนเทศ 3) พนักงาน 4) การมุ่งเน้นลูกค้าและการตลาด 5) นวัตกรรม 6) คุณภาพของสินค้าและบริการ ผลสำเร็จและความยั่งยืน ครอบคลุม 4 ด้าน คือ องค์กรมีการวางแผนและการจัดโครงสร้างอย่างไร การนำแผนและ โครงสร้างต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติ การวัดและการวิเคราะห์ผลลัพธ์ และการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมา การประเมินเหล่านี้เป็นการประเมินที่เรียกว่า ADRI เป็นการประเมินผลในด้านการเข้าถึง (Approach) การแปลงไปสู่การปฏิบัติ (Deploy) ผลลัพธ์ (Result) และการปรับปรุง

(Improvement) (Australian Excellence Award: AEA, 2019) เกณฑ์รางวัลความเป็นเลิศด้านการบริหารจัดการองค์กรประเทศออสเตรเลียมีองค์ประกอบที่แตกต่าง ๆ ไปจากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นโดยมีด้านนวัตกรรมและด้านคุณภาพสินค้าและการบริหารเพิ่มขึ้นมา

แนวคิดจากเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติด้านการบริหารองค์กรประเทศสิงคโปร์ (Singapore Quality Award: SQA)

Spring (2015) กล่าวว่า รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศสิงคโปร์ SQA เป็นรางวัลที่มีพื้นฐานจากรางวัล MBNQA, EFQM และ Australian Excellence Award เป็นรางวัลที่ยอมรับในระดับมาตรฐานโลก มีเกณฑ์ในการพิจารณา 7 หมวด คือ 1) ภาวะผู้นำ 2) สารสนเทศ 3) การวางแผน 4) ทรัพยากรบุคคล 5) การจัดการกระบวนการ 6) มุ่งเน้นลูกค้า 7) ผลลัพธ์ ผลลัพธ์ 7 หมวดแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ตัวหลักต้นคือตัวผู้บริหารระดับสูง ระบบประกอบด้วยกลุ่มของกระบวนการที่ออกแบบเป็นอย่างดีและผลลัพธ์เป็นการส่งมอบคุณค่าให้ลูกค้า รางวัลคุณภาพแห่งชาติด้านการบริหารองค์กรประเทศสิงคโปร์ได้ให้ความสำคัญในส่วนขององค์ประกอบด้านสารสนเทศเพิ่มขึ้นมา

แผนภาพที่ 3 รางวัลคุณภาพแห่งชาติ สิงคโปร์ (The Singapore Quality Awards, 2019)

แนวคิดจากรางวัลคุณภาพด้านการบริหารจัดการองค์กรของประเทศญี่ปุ่น หรือ Japan Quality Award (JQA)

รางวัลคุณภาพของประเทศญี่ปุ่น หรือ Japan Quality Award (JQA) เป็นรางวัลโดยมูลนิธิ Japan Quality Award Foundation ได้แนวคิดจากรางวัล Malcolm Baldrige National Quality Award แต่ถูกปรับให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมและเศรษฐกิจญี่ปุ่น JQA เชื่อว่าองค์กรที่ประสบความสำเร็จควรให้ความสำคัญกับการสร้างคุณค่าให้กับลูกค้าและสังคม (Japan Quality Award Foundation, n.d.,) JQA มีการประเมิน 7 หมวดหมู่หลัก ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ เน้นการกำหนดทิศทางขององค์กรโดยผู้บริหารระดับสูงรวมถึงการสร้างและรักษาวัฒนธรรมองค์กรที่สอดคล้องกับค่านิยมและเป้าหมาย ผู้นำมีบทบาทสำคัญให้เกิดการพัฒนานวัตกรรม (Japan Quality Award Foundation, n.d.,) 2) กลยุทธ์ องค์กรต้องพัฒนากลยุทธ์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าและตลาด โดยเชื่อมโยงเป้าหมายระยะยาวกับการดำเนินการในระยะสั้น และต้องมีการปรับปรุงและติดตามผลการดำเนินงาน (Japan Quality Award Foundation, n.d.,) 3) ความมุ่งมั่นต่อลูกค้าและตลาด การเข้าใจความต้องการ

ความคาดหวัง และพฤติกรรมของลูกค้ำรวมถึงการประเมินความพึงพอใจของลูกค้ำอย่างต่อเนื่อง สร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนระหว่างองค์กรและลูกค้ำ (Aka, 1995). 4) การวัดผลและการจัดการความรู้ การรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และใช้ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ เชิงกลยุทธ์จัดการความรู้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรและบุคลากร (Japan Quality Award Foundation, n.d.) 5) ความมุ่งมั่นต่อบุคลากร เน้นการพัฒนาความสามารถของพนักงาน สร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และความผูกพันต่อองค์กร สร้างสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน (Aka, 1995) 6) การดำเนินงาน การวางแผนและการปรับปรุง กระบวนการดำเนินงานที่สำคัญ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของตลาดอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการจัดการความเสี่ยงและความยั่งยืน (Japan Quality Award Foundation, n.d.) และ 7) ผลลัพธ์ การประเมินผลสำเร็จขององค์กรในด้านการเงิน ลูกค้ำ บุคลากร และกระบวนการหลักที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ ใช้ตัวชี้วัดที่ครอบคลุมและสอดคล้องกันในการประเมินผล (Aka, 1995) รางวัลคุณภาพของประเทศญี่ปุ่น หรือ Japan Quality Award (JQA) เป็นการพัฒนาองค์กรในเชิงธุรกิจ จึงมีองค์ประกอบที่เกี่ยวกับลูกค้ำและการตลาดเพิ่มขึ้นมา

โรงเรียนคุณภาพ ตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2567) ได้กล่าวว่า ตามนโยบาย “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ” ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบการประเมินคุณภาพโรงเรียนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้านหลัก ประกอบด้วย 20 องค์ประกอบย่อย

ด้านที่ 1 โครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนนักเรียน มีองค์ประกอบย่อย คือ 1) อาคารเรียนและอาคารประกอบเกี่ยวกับความพร้อมของสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ในการเรียนการสอน 2) ระบบสาธารณูปโภคเกี่ยวกับความพร้อมของไฟฟ้า น้ำประปา และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ 3) ระบบสนับสนุนนักเรียนและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดหาทรัพยากรและบริการที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 4) ระบบความปลอดภัยเกี่ยวกับมาตรการและอุปกรณ์ที่ใช้ในการรักษาความปลอดภัยภายในโรงเรียน

ด้านที่ 2 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหาร เกี่ยวกับความสามารถในการบริหารจัดการและภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน 2) ครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับคุณสมบัติและความสามารถของครูและบุคลากร

ด้านที่ 3 การบริหารจัดการ ประกอบด้วย 1) โครงสร้างการบริหารองค์กร เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ 2) การบริการ เกี่ยวกับการให้บริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและชุมชน 3) การบริหารทรัพยากรบุคคล เกี่ยวกับการจัดการและพัฒนาทรัพยากรบุคคลภายในโรงเรียน 4) การบริหารงบประมาณ เกี่ยวกับการวางแผนและการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ 5) วัสดุ อุปกรณ์ เกี่ยวกับความพร้อมและการจัดการวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน 6) การบริหารจัดการ เกี่ยวกับการวางแผนและการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

ด้านที่ 4 การจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) หลักสูตรเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา 2) การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ 3) ผลการทดสอบระดับชาติ (RT, NT, O - NET) เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในการทดสอบระดับชาติ 4) ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน เกี่ยวกับความสำเร็จของนักเรียนในด้านวิชาการ

ด้านที่ 5 นักเรียน ประกอบด้วย 1) การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะและพฤติกรรมที่ดีของนักเรียน 2) อัตราการเข้าเรียนและการศึกษาต่อ เกี่ยวกับ สัดส่วนของนักเรียนที่เข้าเรียนและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น 3) รางวัลและผลงานของนักเรียน เกี่ยวกับการได้รับรางวัลและผลงานที่โดดเด่นของนักเรียน 4) ทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะอาชีพและการสร้างรายได้ของนักเรียนระหว่างเรียน

องค์ความรู้ที่ได้รับ

ผู้นิพนธ์ได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ตามแนวคิดนักวิชาการสถาบันและหน่วยงานต่าง ๆ ดังรายละเอียด ปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ	หน่วยงาน/นักรการศึกษา/รางวัลคุณภาพ															
	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน (2559)	พัฒนาาระบบราชการ (2559)	สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2560)	สำนักงานพัฒนาาระบบราชการ (2562)	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา(2567)	โรงเรียนพระราชาทาน	รางวัล IQA Awards	Tee (2003)	Peters / Waterman	Deming Prize	NIST	JOA	AEA	SOA	โรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียน คุณภาพ	ความดี
1. การนำองค์การ	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	12
2. การจัดการด้านสารสนเทศ														✓		1
3. การวางแผนเชิงกลยุทธ์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	14
4. การจัดการกระบวนการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	14
5. มุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	14
6. ให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	14
7. การวัดผล การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	14
8. มุ่งผลลัพธ์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	14
9. ผลลัพธ์ที่ต่อเนื่องยั่งยืน							✓									1

จากตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ผู้เขียนสามารถสรุป และได้นำองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันจัดเป็น

กลุ่มองค์ประกอบเดียวกัน ทำให้ต้องประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศทั้งสิ้น 7 องค์ประกอบ ดังนี้
1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การจัดการกระบวนการ 4) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล
5) การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 6) การวัดผล การวิเคราะห์และการจัดการ
ความรู้ 7) การมุ่งผลลัพธ์

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผลงานความเป็นเลิศของของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 พบว่า โครงการขับเคลื่อนมาตรฐานสากลโดย
การบริหารจัดการนั้นมีโรงเรียนจำนวน เพียง 1 โรงเรียนที่ผ่านการประเมินระดับ OBECQA จำนวน 5 โรงเรียน
ระดับ SPMCRQA จำนวน 5 โรงเรียน และระดับ SCQA จำนวน 1 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เชียงราย, 2566) ซึ่งในโครงการนี้ยังไม่มีโรงเรียนคุณภาพ ตามนโยบาย “ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ”
ที่เข้าร่วมประเมินและผ่านเกณฑ์การประเมิน และโครงการคัดเลือกนักเรียนและสถานศึกษาเพื่อรับรางวัล
พระราชทาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีการศึกษา 2566 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ไม่ปรากฏว่า
มีโรงเรียนคุณภาพ ตามนโยบาย “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ” เข้าร่วมโครงการ และจากรายงานผล
โครงการคัดเลือกสถานศึกษาเพื่อรับรางวัล IQA AWARD ประจำปีการศึกษา 2566 มีโรงเรียนคุณภาพ ตาม
นโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ” ที่ได้รับรางวัลโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 1 ขนาดใหญ่ 1 ขนาดกลาง
1 จากจำนวนโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ” ทั้งหมด 18 โรงเรียน
(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย, 2567) จากกรณีนี้ทำให้เห็นชัดว่าต้องมีการศึกษาและ
สังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนคุณภาพ ตามนโยบาย 1 อำเภอ
1 โรงเรียนคุณภาพ” เพื่อใช้เป็นแนวทางในการการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนคุณภาพ
ตามนโยบาย “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ” ที่มีอยู่ทุกอำเภอทั่วประเทศอย่างแท้จริง

สรุป

การบริหารโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย "1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ" ให้บรรลุความเป็นเลิศ
ได้นั้นจำเป็นต้องใช้ทั้ง 7 องค์ประกอบนี้อย่างครอบคลุม ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผน
และพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้โรงเรียน
คุณภาพในทุกอำเภอของประเทศไทยสามารถพัฒนาคุณภาพสู่ความเป็นเลิศได้ทัดเทียมกับโรงเรียนขนาด
ใหญ่ประจำจังหวัด และทำให้นักเรียนได้รับโอกาสในการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศได้อย่าง
ทั่วถึงและเท่าเทียม การปฏิรูปและยกระดับคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 เพื่อ
เตรียมความพร้อมให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพในโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว
นโยบาย "1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ" เป็นกลไกสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดย
โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกจะได้รับการสนับสนุนและพัฒนาใน 5 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
และระบบสนับสนุนนักเรียน, ด้านผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา, ด้านการบริหารจัดการ, ด้าน
การจัดการเรียนรู้, และด้านผู้เรียน การประยุกต์ใช้ทั้ง 7 องค์ประกอบหลักที่ได้จากการวิจัยนี้จะช่วยเสริม
การพัฒนาตามกรอบ 5 ด้านดังกล่าว เพื่อให้โรงเรียนสามารถยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาได้อย่าง
ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *คู่มือการประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- ประเวศ เวชชะ. (2566). *การออกแบบการวิจัย Research Design Five Approaches to Research*. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2560). *เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติเพื่อองค์กรที่เป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ: อินโนกราฟฟิกส์.
- _____. (2560). *แนวทางการบริหารจัดการเพื่อความ เป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA)*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2567). กางเป้าหมาย “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ”. สืบค้นเมื่อ 4 พฤษภาคม 2568, จาก <https://www.dailynews.co.th/news/3563155/>.
- _____. (2567). *แผนปฏิบัติการการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ของโรงเรียนอนุบาลหนองแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2568, จาก https://school.schoolmaster.in.th/super/modules/webconfig/file_upload/41020172/20240503235737.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2557). *PMQA เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2558*. กรุงเทพฯ: วิชั่นพริ้นท์แอนด์มีเดีย.
- _____. (2557). *แนวทางการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ (PMQA)*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.ร.
- _____. (2562). *PMQA การพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ: บริษัทวิชั่นพริ้นท์แอนด์มีเดีย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2567). *เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ฉบับปี 2567 - 2570*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579*. กรุงเทพฯ: พรินทวาทกราฟฟิคจำกัด.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย. (2566). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2566*. เชียงราย: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย. (2567). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2567*. เชียงราย: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2560). *คู่มือการประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุจริต คุณธนกุลวงศ์. (2562). *การประกันคุณภาพกับรางวัลเดมมิง*. สืบค้นเมื่อ 4 พฤษภาคม 2568, จาก <http://www.cu-qa.chula.ac.th/Learning Sharing/Evaluation030847.pdf>
- Akao, Y. (1995). *Japan Quality Award (JQA) and Its Implications for Quality Management*. Tokyo, Japan: Japan Quality Award Council.
- Australian Excellence Award: AEA. (2019). Retrieved from <http://www.ai-global.com>.

- Bounds, G.M. (1994). *Beyond Total Quality Management: Toward the Emerging Paradigm*. New York: McGraw - Hill.
- Gaithersburg, M.D. (2008). *Baldrige National Quality Program Educational Criteria for Performance Excellence*. National Institute of Standard and Technology.
- Hargreaves, A., & Fullan, M. (2020). *Professional Capital: Transforming Teaching in Every School*. Teachers College Press.
- Japan Quality Award Council. (n.d.). *Japan Quality Award Framework 2014*. Retrieved from https://member.jqac.com/en/index.asp?page_no=9&patten_cd=12
- Kimmons, R. (2022). *Technology Integration for Meaningful Classroom Use: A Standards - Based Approach*. Open Textbook Library.
- _____. (2022). *Technology Integration for Meaningful Classroom Use: A Standards-Based Approach*. Open Textbook Library.
- OECD. (2020). *Education at a Glance 2020: OECD Indicators*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/69096873-en>
- _____. (2020). *Education Responses to COVID-19: Embracing Digital Learning and Online Collaboration*. Retrived from <https://www.oecd.org/>
- Peters, T., & Waterman, R. (1982). *In Search of Excellence: Lessons from America's Best - Run Companies*. New York: Harper & Row.
- Spring. (2015). *The Singapore Quality Award: SQA*. Retrieved from <http://www.spring.gov.sg/portal/product/awards/sqa/>
- Tee, N.G.P. (2003). *The Singapore School and School Excellence Model*. *Educational Research for Policy and Practice*, 2(1), 27 - 39. <https://doi.org/10.1023/A:1024469802298>
- UNESCO. (2021). *Global Education Monitoring Report 2021/2: Non - State Actors in Education: Who Chooses? Who Loses?* UNESCO Publishing.
- World Bank. (2019). *World Development Report 2019: The Changing Nature of Work*. World Bank.

